

КОМУНИКАЦИОННИ ПРОСТРАНСТВА НА УКРАИНЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ В НАЧАЛОТО НА XXI ВЕК

Таня Матанова

Abstract: The main focus in this text is on the communication spaces of the Ukrainian migrants in Bulgaria. After shortly informing the reader with the migration and the demographic characteristics of the Ukrainians in Bulgaria, are presented the contemporary Ukrainian organizations and associations on the Bulgarian territory, including also a youth Ukrainian migrant formation. These institutions appear to be not only places for communication but also spaces for the preservation of the Ukrainian cultural heritage, very clearly observable in the cultural feast calendar of the community. Some attention is paid also to the Ukrainian migrant media in Bulgaria, as it is an important information source for news about Ukraine and the Ukrainian diaspora in Bulgaria and other countries, and as such a significant space for communication with the native culture and community.

Keywords: Ukrainian organizations, communication spaces, migrant feast calendar, Ukrainian migrant media.

Формиране на украинската общност

За присъствието на украинци, като Юрий Венелин, Виктор Григорович, Иларион Свенцицки и други, на територията на България е известно още от началото на XIX век. Въпреки това се смята, че първата украинска миграционна вълна протича в края на XIX век и е представена от малка група украински интелектуалци (Якімова 2011: 53), в това число проф. Михаил Драгоманов, Лидия Михайлова (Иванова) Драгоманова (Шишманова) и Леся Украинка, Михайло Парашчук и др. Представителите на втората вълна, в периода между двете световни войни, се опитват да се отличават от другите източнославянски етнически миграции, ползвайки термина „украински“ за назоваването на своите организации (Кьосева 2001: 2), вследствие на което се създават украински центрове и запорожко-казашки общества. Третата вълна пристига в България в годините на социалистическия режим, за която украинецът В. Жукивски твърди, че представителите ползват предимно руския език за комуникация, въпреки че знаят и изпълняват украински песни на общи мероприятия. Четвъртата вълна на украинската миграция е от края на XX век, в която мигриращите са младежи с висока квалификация (Якімова 2011а: 94).

Националното пребояване от 2001 г. показва, че българските граждани с

украински произход в България са 2 489. По данни на проведеното през 2011 г. преброяване, в България пребивават 3 064 души с украинско гражданство (с 675 души повече от 2001 г.). Освен тях живеят 1 789 души, които се смятат за принадлежащи към украинската етнична група, т.е. общият им брой възлиза на 4 853 души. Към това число според украинския консул към посолството на Украйна в София, О. Кравченко, трябва да бъдат включени и украинските граждани от български произход, които ре-мигрират в България след разпадането на Съветския съюз. Той смята, че „в България живеят и работят постоянно – кой с украинско, кой с руско, кой с българско гражданство – приблизително около 7 000 украинци“ (Кравченко 2012).

Организации и дружества

На територията на България действат няколко правителствени организации и културни дружества, като на някои места връзката между тях е по-силно изразена поради активното взаимодействие относно извършваните културни дейности.

Дипломатически представителства на украинската държава в България са отворени в София (посолство), Варна, Русе и Пловдив (консулства). Украински сдружения са основани в тези градове на територията на страната, където украинската общност е с по-висока численост. От 2000 г. до сега са регистрирани общо шест такива: „Мати Украина“ (София), „Дiasпора-Украйна“ (Бургас), „Добруджа-Украйна“ (Добрич), „Украински дом“ (Силистра), Украинско-българското сдружение „Пловдив“ (Пловдив), „Черноморие“ (Варна). От март 2013 г. те са обединени в Сдружение на украинските организации в България „Мати Украина“ (СУОБ). Други градове в България с по-малобройна украинска общност са Плевен, В. Търново, Търговище, Шумен, Враца и Силистра (Билък 2006; Жукивский 1998; Якімова 2011: 97), но в тях не функционират чисто украински сдружения.

Дружеството „Украински дом“ (2004) в гр. Силистра се развива от ежесъботните срещи на украинките в града, нуждаещи се от опора за социалните проблеми (Коларова 2011: 95). В годините след учредяването членовете помагат на новодошлите украинци за установяването им и в подготовката и оформлението на документите, изучаването на българския език и опознаването на обичаите в България. Същевременно, за украинците изпитващи носталгия по Украйна и украинското, то организира свои общи вечери: „кой ще донесе вареники, кой пирожки, кой *деруни*, а кой елдена каша, защото тук такова няма (шеговито ги наричаме носталгични храни). Дума по дума и вечерта минава, или свои украински песни пеем, или съветите на по-възрастните слушаме, или си говорим за Украйна“ (Коларова 2011: 95).

Българо-украинското дружество „Черноморие“ (2000) в гр. Варна е създадено с цел да обединява българските украинофили и украинците, живеещи във Варненска област, както и да популяризира украинските културни ценности в България, „подготвяйки почвата“ за отварянето Консулство на Украйна във Варна (КУВ). Поредни две години са проведени безплатни курсове по украински, които са успешно завършени от осем човека. Едноименното Украинско-българско дружество (2004) в града спомага за изграждане на първия и единствен на Балканския полуостров „Паметник на украинските воители паднали за свободата на България“, открит и осветен на 14 април 2006 г. (Савов 2007: 255). С откриването на консулството в Украйна, се провеждат различни културни мероприятия, свързани с годишния календар на Украйна. Децата от украински и българо-украински произход участват в честването на новогодишни и коледни празници или национални годишнини, изнасяйки мини-спектакли (КУВ 2012, КУВ 2013). За възрастните „защитници на родното“ се провеждат музикално-литературни вечери, като „Литературни четения“ (КУВ 2013в), в гр. Шумен – „Наша душа, наша пісня“ (КУВ 2013б), посветени на живота и творчеството на поета, писателя, философ и художник Т. Шевченко. От една страна, тези събития функционират като средство за обединението на местните украинци, за повдигането на националния им дух, както и за изразяването на любовта им към Украйна. От друга страна, чрез провеждането на информационни вечери, в които се представя актуалното развитие на правни и политически въпроси, присъстващите имат възможност да контактуват с други техни сънародници, чрез което се засилва и социалната мрежа вътре в мигрантската общност.

През май 2013 г. във Варна е открито и ново украинско-българско дружество „Славутич“, което допринася за поддържането и разпространението на украинската култура в България чрез различни събития, каквото е „Денят на украинската кухня“, организирано с цел да запознае представителите на младото поколение с някои кулинарни техники (вж. страницата на КУВ във Фейсбук – „Консулство України у Варні“).

Сдружението в гр. Бургас „Украйна-Диаспора“ (2003) през летата на 2008 и 2009 г. организира „Дни на украинската култура в Бургас“, посветени на независимостта на Украйна, и „придружени“ от изложба на известни украински творци. Една година по-късно е организирана среща под надслов „България и Украйна – общи страници от историята им“ съвместно с регионалната библиотека „П. К. Яворов“ (Фокус 2010).

Украино-българското сдружение „Добруджа-Украйна“ (2004) в гр. Добрич е

учредено с подкрепата на Украинското консулство в гр. Варна. То води активна политика за подпомагане на украинските граждани в област Добрич и за развитие на българо-украинските връзки. Въпреки че към ноември 2007 г. сдружението включва близо сто украинци, живеещи на територията на област Добрич, според представителя на дружество, първите организирани концерти и събития посещават едва около тридесетина души, като с течение на времето броят им намалява: някои напускат България, други загубват интерес към срещите на дружеството, а трети придобиват българско или руско гражданство. В тази връзка тя пояснява: „Гражданството не е от значение, по-важно е дали членовете искат да общуват с украинците и украинското“. През 2013 г. заедно с Консулството във Варна е проведена и музикално-литературна вечер „*На крилах пісень*“, посветен на живота на поетесата Леся Украинка (КУВ 2013а; Жукивский 2013).

Членовете на Украинско-българското сдружение „Пловдив“ (УБСП) (2012), повечето от които са свързани с Почетното украинско консулство в града (ПКУП), се срещат по национални и религиозни празници – като например Деня на победата (9 май), Рождество Христово по юлианския календар (Здравкова 2013), но и при откриването на художествени и фолклорни изложби на украинска тематика (Здравкова 2012, ПКУП 2013). Те участват също активно с изпълнения на песни и танци в международни мероприятия в града, каквито са Денят на етническа толерантност (Георгиева 2013), празникът на „Светлината и надеждата“ (Георгиева 2012а), Денят на майчиния език (ПКУП 2012) и др. От 2012 г. е поставено начало и на честването на „Венелински дни“ като израз на признателност към великия украински учен Юрий Венелин. Там участниците изнасят лекции, представящи живота и дейността на твореца (Георгиева 2012).

Фондацията „Мати Украина“ (2000) се води за най-влиятелната българо-украинска организация в България, която чрез самофинансиране се опитва да обедини украинците, да повдигне националното им съзнание, да разпространява културните ценности на украинската общност, да приобщава украинците към културните традиции на българския народ и да спомага за икономическия, културния и научния обмен между България и Украйна (Коцева 2003). Освен това тя поддържа и международни контакти със Световния украински форум, Европейския конгрес на украинците (ЕКУ) и други организации на украинската диаспора. През 2001 г. е основана и украинска библиотека към Фондацията, след като е дарена личната библиотека на известния български украинист Петко Атанасов (ПУРБ б.г.в).

Украинците дълго време се борят за създаването на Украински информационен

център (УКЦ), който „би съдействал за обединяването на диаспората и би дал възможност на българските украинци да четат украински печатни издания, да гледат украинска телевизия, да се събират, общуват на роден език, да се срещат с представители на украинската култура“ (Билык 2006), както и да се представят новоиздадени книги, свързани по някакъв начин с Украйна. Временен изход от ситуацията (към 2006 г.) е ползването на заседателната зала в украинското посолство в столицата, функционираща от 2011 г. като Културно-информационния център при Посолството на Украйна в страната (КИЦПУ). Създаденото СУОБ цели откриването и финансиране на друго, по-подходящо помещение в София.

Младежкото обединение на украинската общност – БУКИ

Основната цел на Младежкото обединение на украинската общност – БУКИ – е да бъде популяризирана украинската култура сред младите украинци и приятелите на Украйна в България. За тази цел организаторите се стремят да запознаят младежта с историята, културата, фолклора, етнографията и географията на Украйна.

Като част от съвременния свят младежкото обединение се възползва от предлаганите устройства и начини на комуникация и съответно извършва социалната си дейност не само във физическа среда, но и в неделимото от останалите аспекти на човешкия опит и дейност виртуално пространство, „имагинерна ноосфера“ (Попова 2012; Семерджиев 2000). За желаещите да членуват в БУКИ „няма ограничение на възрастта. Организацията се смята за младежка и който се чувства млад е добре дошъл. Иначе неписано е правилото че около 35 (години – Т. М.) е максималната възрастова граница“. Въпреки че официално по думите на лидера към (българо-)украинското младежко отделение членуват около 100 души, списъкът с приятелите на общността в тяхната фейсбук група („Українці Болгарії – Украинци в България – Ukrainians in Bulgaria“) към края на 30 юни 2013 г. наброява 168 души. Към приятелите на групата принадлежат млади украинци, които живеят или следват в България; представители на украинската общност в Сърбия, Унгария, Естония, Румъния (най-многобройна група); едноцифрен брой бесарабски и таврически българи, както и българи проявяващи особен интерес към Украйна и украинското общество; българо-руснаци и една трета, една втора и три четвърти украинци в България и други страни по света. Членовете на БУКИ комуникират по-често във виртуалното, отколкото във физическото пространство. От публикации в първото става ясно, че някои от представителите на украинската младежка група следят и се включват в празничния календар на украинската общност в страната (вж. по-долу).

Украинската младеж няма локални групи по градовете, където има украински клубове на възрастните. Причина за това би могла да бъде ниската численост на възрастните и младите украинци в отделните области. Членовете на БУКИ се срещат сравнително най-вече по празници и на събития, организирани от организацията-майка или на мероприятия на Украинското посолство, респективно на консулствата на Украйна в България. Така например, младите представители на украинската общност в Пловдив се срещат най-често с по-възрастните представители и приятели на почетното украинско консулство в града и се включват в техни екскурзии и излети.

Някои представители на младежкото обединение участват и в Международната научна конференция „Драгомановски студии“. Част от живеещите в София посещават и други мероприятия, организирани от дружеството „Мати Украина“ и Украинското посолство по време на украински национални и религиозни празници.

За поддържането на групата и колективната идентичност на младите украинците се организират пътувания до чужбина, пример за което са осъществените посещения на футболни срещи в подкрепа на украински отбори. Други подобни дейности са посещението на украински традиционен бал, проведен през 2010 г. в гр. Нови сад (Сърбия), както и организирането на пикници с украински ястия и с културно-развлекателна програма.

Някои членове на групата поддържат връзката с Украйна чрез провеждането на дни на украинската кухня – например като „Вечер на варениките“ – заедно със студенти-украинисти от Софийския Университет „Св. Климент Охридски“. Една друга акция, свързана със сплотяването на младежката част на украинската общност, но и с опознаване на историята и културата на Украйна, е посещението на конна база „Аспарух“ (Софийска област), с цел да бъде преподаден урок за живота на казаците, допълнен с възможността за пробна езда.

За какво ползват Фейсбук стената приятелите в групата на украинската младежка организация БУКИ? Участващите във виртуалното пространство на украинската младежка организация, и най-вече председателят на общността, представят *информация* в областта на образованието, науката и културата: за образователни курсове, двустранни изследователски проекти, изложби на украинска тематика, и изяви в медиите (като например, в предаването „Минута е много“ (март 2011 г.). Чрез Фейсбук стената се публикуват и известия за официални срещи на украинската общност в България, свързани с историята и фолклора на Украйна. В групата се публикуват снимки, знамена и картини с национална символика по всяко

време в годината. В такъв контекст те служат за „подхранване“ и засилване на връзката на младежите с Украйна и на украинската общност с тяхната страна, език и култура на произход.

Съхраняване на културното наследство и съвременни културни практики

Сред украинската общност най-силно изразените изяви, ориентирани не само към украинската общност, но и към българите, са организираните конференции, изложби, литературно-музикални вечери и седмици с украинско кино. В различни музейни пространства в София, Пловдив и Варна са излагани творби (картини, икони, рисунки, снимки, исторически портрети и други художествени изображения) на съвременни украински художници, на български ученици (например, от българското езиково училище „ДРИТА“ в гр. София) и на деца от Украйна, участвали в международни конкурси за детски рисунки, а Българо-украинското дружество „Добруджа“ в гр. Добрич с цел информиране на местното българско население представя и изложба „Украйна, личности, книги, история“. Също така в рамките на различни концерти, фестивали и други събития се изпълняват известни украински песни и танци или класически композиции от хор „Троянда“, триото украински бандуристски „Ориана“ и др. (Жукивський 2011 б). Към това, през лятото с подкрепата на генерални консулства на Украйна са организирани различни мероприятия, водени от идеята за културен обмен. Например, през 2012 г. и 2013 г. се провежда Международен фестивал на младите таланти „Златна перла“ (к-с „Златни Пясъци“) – целящ да създаде условия за формиране на културни ценности у подрастващите, да открие и подкрепи талантлив младежи и да осигури възможност за запознанство и приятелство между творчески колективи от различни държави по света и пр. – както и първия Международен младежки футболен турнир „Черно море 2012“ (гр. Варна) с участие на деца и юноши от Украйна, България и Молдова. Тези примери могат да се разглеждат като един положителен опит на украинците да се интегрират достойно в българско общество, отговаряйки на съвременните европейски практики.

В България се провеждат и Дни на Украйна в България – през 1996 г. и 2013 г. Общото и при двете събития е, че идват не само представители на управлението, но и украински дейци на изкуството и културата, които представят своите умения в организираните литературни и музикални вечери, концерти и спектакли (вж. Жукивський 2013а). Те са посещавани от украинци, живеещи в България, но и от българи, интересувачи се от украинската култура и

народ.

На последно място, но не по значение, трябва да бъде отбелязано, че през 2006 г. в чест на 165-годишнината от рождението на М. Драгоманов, е стартирана научната конференция „Драгомановски студии“, която се провежда вече седем пъти, предимно с подкрепата на Украинското посолство в България, фондацията „Мати Украина“ и специалността „Украинска филология“ във Факултета по славянски филологии на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ с идеята в нея наред с учени и студенти да се изявяват и българо-украинци и от представители на украинската общност.

Преса

От началото на XX век в годините на независимост на украинската държава (т.е. когато територията на Украйна не е била под властта на някоя от съседните държави), **украински медии** информират с подкрепата на Украинското посолство в България емигрантите в страната. Днес най-информативното и най-поддържано украинско издание в България е вестникът „Украински вести/Болгарські вісті“. От август 1994 г. той се разпространява на хартиен носител под името „Украйна прес“, а от юни 1998 г. – само в интернет. Освен събирането на база данни за украински и български важни личности, вестникът се опитва да допринесе за взаимното опознаване на двата народа. За тази цел чрез интернет-страницата се разпространяват новини, коментари, интервюта, материали от украинската и българската история, както и материали, изпращани от украинските организации по света (ПУРБ, б. г. а.). Тъй като те са винаги достъпни за интернет потребителите, то информационният портал, съставен от публикациите на вестника, може да се разглежда като родно пространство, допринасящо за поддържането на етничната идентификация сред нейните ползватели. С други думи, украинците в България контактуват с Украйна, следейки новините за това какво се случва в родината им, какво се случва с други украинци в България и т.н.

Празничен календар

Празничният календар на украинците в България – освен дати свързани с украински дейци в България – включва също национални, религиозни, народни и други световни и международни празници (Якімова 2011б).

Украинците в България посрещат формално на 1-ви януари *Новий рік*/Новата

година, а неформално на 14-ти януари, назовавайки празника *Старий Новий рік*/Старата Нова година. На предишната *Щедрий вечір*/Щедра вечер, известна и като *Маланка* (от честваната в този ден св. Мелания) всички домакини се стремят празничната трапеза да е богато отрупана. Между тези дни – в съответствие с украинската празнична система – членовете на Украинската общност „Мати Украина“ по традиция, възникнала с откриването на украинското посолство в София през 1993 г., се събират на 7 януари, за да отпразнуват Рождество Христово (*Різдво Христове*) със свои сънародници, студенти украинисти и други български приятели. Традиционен гост (до 2012 г.) е детският хор „Бодра смяна“, „подгряващ“ гостите с украински и български песни за провеждането на весела и приятна вечер. Те са последвани винаги от публиката, която пее *колядки* и други песни. Украински традиции се спазват и в областта на кухнята. Рождественската маса е покрита с подсладено *кутъя* и други домашно приготвени специалитети: „Всичко, което виждате по масите, е приготвено от самите участници на срещата. Имаше салата *оселедець під шубою*, *канапки* и по-точно, от черен хляб със сланина и чесън, пирожки със всякаква плънка, бисквити, сладки, бяло и червено вино...” (Жуківський 2008 а). Към зимния цикъл на украинския фолклор спада и рождественския куклен театър „*Вертеп*“, изнасян по традиция от грамотни еснафи, дякони, ученици и църковните певци до XVII век по къщите в деня на Рождество Христово (ПУРБ б.г. д). Негов съвременен вариант е театралната сценка със същия сюжет, изпълнена досега веднъж от украинисти от Софийския университет.

Украинците в България са запознати с посрещането на „Баба Марта“, но по-важна за тях се явява украинската традиция, свързана с прогонването на зимата и началото на Великия пост, чрез едноседмично опрощаване и заговяване, известно като *Масляниця*, *Масляна*, *Сирна Неділя*. В този период Украно-българското сдружение „Добруджа-Украйна“ в Добрич провежда специални вечери като „Традиции на зимни празници в Украйна“ (2008) и „Мартенски празници в България и Украйна“ (2011), на които понякога се готвят украински ястия: „Ние сами приготвихме украинския ястия – борш с *пампушки* и чесън, салати, ... *вареники* (тестени „пакетчета“ с пълнеж) с картофи, зеле с гъби, сарми с елда, а също и варено жито“ (Жуківський 2008).

Въпреки че краят на Великия пост, празникът *Пасха* (Великден/Възкресение Христово), не се посреща според украинския пролетен фолклор, т.е. с *веснянки*, играни след излизане от празничната пасхална служба, украинците в България се събират във формални или неформални украински пространства, за да се поздравят за празника с *писанки* (великденски

айца) и купени български козунаци или по украински домашно-изпечени *паски*.

Други важни украински национални празници, отбелязвани от украинската общност в България, са Денят на Единството и Свободата на Украйна (22 януари), Денят на Победата (9 май), Денят на украинската Конституция (28 юни) и Денят на Независимостта (24 август), който се смята за главен национален празник, свързан с одобряването на постановлението „За обявяване на независимостта на Украйна“ от Върховната Рада на Украинската ССР. Като друг важен празник се отбелязва и Денят на украинския език и писменост (9 ноември), свързан с честването паметта на Нестор-летописец (Якімова 2011 а). Официално отбелязването на 24 май в Украйна като Ден на славянската писменост е въведено през 2004 г., въпреки че съществуват сведения, че още през 1918 г. Ив. Шишманов като пълномощен министър в Украйна изпраща писмо до министъра на просвещението на България (П. Пешев), с молба да поздрави украинския си колега по този повод. Съвременната украинска общност почита този ден по своему като публикува информация за празника в своите медии (вж. Якімова 2009) или участва в събития, организирани във връзка с празника. Така например, украинците в София, членуващи във фондацията „Мати Украина“ се събират пред паметника на Т. Шевченко на 22 май, където всяка година отбелязват годишната от погребението му.

От международните празници, украинците в България почитат Международния ден на жената (8 март), Световния ден на авиацията и космонавтиката (12 април), Международния ден на детето (1 юни), Международния ден на преводача (30 септември), Световния ден на учителя (5 октомври) и др. (вж. и Якімова 2011б).

С особена почит, т.е. с отслужване на панихида, посещавана от млади и възрастни украински мигранти, украино-българи и украинофили, се отбелязва паметта на загиналите по време и вследствие на Чернобилската авария от 26 април 1986 г. в Чернобил, както и на 26 ноември – паметта на загиналите седем до десет милиона души при Голодомора през 1932-33 г. (ПУРБ б.г. в).

Украинците в различните градове в България участват и в празнични мероприятия на обществото-домакин. Например, Украинско-българското сдружение „Пловдив“ се включва в отбелязването на Международния ден на родния език (21 февруари) с няколко украински песни и кратка история за украинския език, а Дружеството на украинците в Силистра участва в деветнадесетчасовия Маратон „1900 (прочетени) страници за Силистра“, проведен на 19 април 2006 г. във връзка с 1900-годишнината от основаването на града.

От една страна почитането на български празници показва уважение на другоетничната общност към традициите на местното население и желанието ѝ за интеграция, т.е. процесите на наблюдение, сравнение и съзнателно избиране на по-доброто от приемащото общество чрез съпоставка със своите културно-нравствени позиции, извършвани от отделните представители на мигрантската общност. От друга страна, празничният календар на изследваните дружества и центрове на украинската и руската общности обединява отделните празници от съответния национален, религиозен и фолклорен календар, чието утвърждаване допринася и за емблематизирането на датите в живота на мигрантите и за формирането на съответната етнокултурна идентичност на младото поколение (вж. и Ганева-Райчева 2004: 63).

Заклучение

Представените начини и пространства за комуникация създават впечатлението, че и младите и възрастните украинци в България (и техните потомци) общуват най-често по време на културните събития, провеждани в България в градове с правителствени или неправителствени украински институции. Лични и други наблюдения показват, че съществуват локални различия в начина на организиране на украинската общност. Според българин, общуващ няколко години с представители на украинската общност „във Варна украинците може да имат организации, обединяващи диаспората там, но само на теория. Практически там не се събират, поне не по този начин и толкова често, колкото в София и Пловдив. (...) Във Варна повечето живеят отделно сами за себе си. Най-много да имат един-двама украински приятели, а останалите им социални контакти са с българи“. Председателят на едно от българо-украинските сдружения в България също споделя подобно мнение: „Украинците в София и Пловдив са по-сплотени, защото са по-малко. Във Варна, където са по-многобройни, общността се среща само на приятелска основа, по две-три семейства, но не като при „Мати Украйна“.

Създадените групи („Почесне консулство України в місті Пловдів“; „Українці Болгарії – Украинци в България – Ukrainians in Bulgaria“) и профилите („Консулство України у Варні“; „Българо-украинско дружество „Добруджа – Украйна“) във Фейсбук допринасят за бързото разпространяване на информация, засягаща украинците в България. Те предоставят възможност за изграждането на нови социални контакти за украинските мигранти, което от своя страна води до разширяването на тяхната социална мрежа, не само във виртуалното, но и във

невиртуалното пространство. Така и двете сфери на комуникационните пространства на украинците в България функционират като средство за общуване на роден език с родната страна, култура и история.

Библиография:

Билык 2006: Билык, Александър. Актуальное интервью. Болгарские украинцы на пути объединения. – Украинское национальное информационное агентство – УКРИНФОРМ. <<http://www.ukrinform.ua/rus/order/?id=48054>>, 4.03.2011 г.

Ганева-Райчева 2004: Ганева-Райчева, Валентина. Българите в Унгария: проблеми на културната идентичност. София: АИ „Марин Дринов“.

Георгиева 2012: Георгиева, Кристина. Украинци отбелязаха 210 години от рождението на твореца Юрий Венелин. 19/11/2012. <http://www.consulukr-plovdiv.bg/index.php?step=module_action, 6.05.2013 г.

Георгиева 2012 а: Георгиева, Кристина. Коледната елха грейна с бижу препасано с триколюр на Украйна. 3/12/2012. <http://www.consulukr-plovdiv.bg/index.php?step=module_action>, 5.05.2013 г.

Георгиева 2013: Георгиева, Кристина. Ден на етническата толерантност в Пловдив. 18/02/2013. 5.05.2013 г.

Демокрация 2001: Пръв по рода си документален каталог („Украинската емиграция в България след Първата световна война“) събра в София българи и украинци „под една шапка“. – Демокрация 155, 18-19.

Жукивский 1998: Жукивский, Васил. Москаленко, Виталий. „Отивам си, за да се върна след време“. След почти 5-годишен мандат в София украинският дипломат Виталий Москаленко заминава. – В: Българо-украински вести. Февруари 1998. <<http://www.ukrpressbg.com/p-moskalenko98.html>>, 9.06.2012 г.

Жукивский 2002: Жукивский, Васил. Жертвите на украинския холокост са 7 млн. души. – В: Българо-украински вести. <<http://www.ukrpressbg.com/his-ukr-golod.html>>, 9.06.2011 г.

Жукивский 2004: Жукивский, Васил. Изложба „Не подлежи на забравя“. – В: Българо-украински вести. <<http://www.ukrpressbg.com/his-ukr-golod-izlozba04.html>>, 9.06.2013 г.

Жукивский 2007: Жукивский, Васил. Панихида в памет на жертвите на голодомор в Добрич. – В: Българо-украински вести. <<http://www.ukrpressbg.com/ar-diaspora-2007.htm>>, 9.06.2011 г.

Жукивский 2011: Жукивский, Васил. Преди 20 години Украйна и България установяват дипломатически отношения. – В: Българо-украински вести. <<http://www.ukrpressbg.com/amb-20111213-20godini.html>>, 9.12.2012 г.

Жукивский 2013: Жукивский, Васил. В Добрич украинците организираха вечер, посветена на Леся Украинка. – В: Българо-украински вести, 12.04.2013. <<http://www.ukrpressbg.com/dia-20130412-Vecher-Lesya-Dobrich.html>>, 14.05.2013 г.

Жукивский 2013 а: Жукивский, Васил. Ето как в. „Украйна прес“, излизал от август 1994 г. до март 2001 г., отрази през декември 1996 г. първите Дни на Украйна в България. – В: Българо-украински вести, <<http://www.ukrpressbg.com/bol-19961212-Dni-UKR-v-BG.html>>, 15.06.2013 г.

Жукивський 2013 б: Жукивський, Васил. Українците най-много обичат Великден, а най-малко – 1 май. 25.04.2013 г. – В: Българо-украински вести, <<http://www.ukrpressbg.com/ukrtoday.html#20130610ukr>>, 15.06.2013 г.

Жуківський 2008: Жуківський, Василь. Українки Добруджи організували вечір українських традицій. – В: Българо-украински вести. <<http://ukrpressbg.com/dia-080203dobrich.htm>>, 15.05.2011 г.

Жуківський 2011 а: Жуківський, Василь. Українці Софії пом'янули жертв голодомору. – В: Българо-украински вести. <<http://www.ukrpressbg.com>>, 11.03.2012 г.

Жуківський 2011 б: Жуківський, Василь. Посольство заробило понад 800 лв. на благодійні ціл, на базарі дебютував місцевий український хор „Троянда“ з „Ти ж мене підманула“. – В: Българо-украински вести. <<http://www.ukrpressbg.com/amb-20111205-bazar.html>>, 11.06.2012 г.

Здравкова 2012: Здравкова, Евелина. Українка представя Петриківската живопис в Пловдив. 23/06/2012. <http://www.consulukr-plovdiv.bg/?step=module_action&modname=blog&modaction=view&blog_id=96&template=consul&lang=2>, 5.05.2013 г.

Здравкова 2013: Здравкова, Евелина. Кутя, вертеп и много настроение на украинската коледа в Пловдив. 11/01/2013. <http://www.consulukr-plovdiv.bg/index.php?step=module_action>; 30.05.2013 г.

Коларова 2011: Коларова, Тамара. „Український дім“ у Сілістр. – В: Якімова, Антонина 2011. Українці в Болгарії: філософія історичного буття. София, 95-96.

Кониский 1991[1846]: Кониский, Георгий, архиепископ Белорусский. История русовъ или Малой России. Киев: РІФ „Дзвін“ (Москва, Университетска типографія).

Коцева 2003: Коцева, Олена. Україна є там, де є бодай один українець – В: Българо-украински вести. <<http://www.ukrpressbg.com/i-koceva030623.html>>, 23.06.2011 г.

Кравченко 2012: Кравченко, Олександр. Українці в Болгарії. Консульський розріз питання [Українците в България, консулски преглед на въпроса]. Запис на непубликуван доклад. – В: Шести и седми „Драгомановски студии“. София. (под печат)

КУВ 2012: Консулство на Украйна във Варна. Новорічна ялинка. 22/12/2012. , 8.05.2013 г.

КУВ 2013: Консулство на Украйна във Варна. 199-а річниця від дня народження видатного українського поета, письменника, художника, філософа Тараса Шевченка. 9/03/2013. <<http://varna.mfa.gov.ua/ua/news/consular-news/10763-199-a-richnitsya-vid-dnya-narodzhennya-vidatnogo-ukrajinsykogo-pojeta-pisymennika-khudozhnika-filosofa-tarasa-shevchenka>>, 9.05.2013 г.

КУВ 2013 а: Консулство на Украйна във Варна. Музично-літературний вечір «На крилах пісень», присвячений Лесі Українці. 12/04/2013. <<http://varna.mfa.gov.ua/ua/news/consular-news/11555-muzichno-literaturnij-vechir-na-krilah-piseny-prisvyachenij-lesi-ukrajinci>>, 5.05.2013 г.

КУВ 2013 б: Консулство на Украйна във Варна. Музично-літературний вечір „Наша душа, наша пісня“, присвячений життю і творчості видатного українського поета, письменника, художника Т. Г. Шевченка. 16/04/2013. <<http://varna.mfa.gov.ua/ua/news/consular-news/11757-muzichno-literaturnij-vechir-nasha-dusha-nasha-pisnya-prisvyachenij-zhittyu-i-tvorhosti-vidatnogo-ukrajinsykogo-pojeta-pisymennika-khudozhnika-tgshevchenka>>, 5.05.2013 г.

КУВ 2013 в: Консулство на Украйна във Варна. Літературні читання. 23/04/2013.
<<http://varna.mfa.gov.ua/ua/news/consular-news/11787-literaturni-chitannya>>, 5.05.2013 г.

Кьосева 2001: Кьосева, Цветана. Русская эмиграция в Болгарии. – В: Русское слово 3, 1-2.

ПКУП 2012: Почетно Консулство на Украйна в гр. Пловдив. Украински песни в Деня на майчиния Език. 22/02/12.
<http://www.consulukr-plovdiv.bg/index.php?step=module_action&modname=blog&modaction=view&blog_id=88&template=consul&lang=2>, 5.05.2013 г.

ПКУП 2013: Почетно Консулство на Украйна в гр. Пловдив. Фотоизложба „Украинско село“ в Пловдив. 14/01/2013. , 5.05.2013 г.

Попова 2012 [2005]: Попова, Мария. Виртуалният човек. Медии и Цивилизации. Второ издание. София: Фабер [Изток-Запад].

ПУРБ, б.г.: Посолство на Украйна в Република България. Държавни празници.
<<http://www.mfa.gov.ua/bulgaria/bl/publication/content/23252.htm>>, 15.11.2011 г.

ПУРБ, б.г. а: Посолство на Украйна в Република България. Медиите на украинската диаспора.
<<http://www.mfa.gov.ua/bulgaria/bl/24286.htm>>, 15.11.2011 г.

ПУРБ, б.г. б: Посолство на Украйна в Република България. На 7 март 2009 година се проведеха поредните занятия на Украинското неделно училище.
<<http://www.mfa.gov.ua/bulgaria/bl/news/detail/21398.htm>>, 15.11.2011 г.

ПУРБ, б.г. в: Посолство на Украйна в Република България. Празници.
<<http://www.mfa.gov.ua/bulgaria/bl/publication/content/290.htm>>, 15.11.2011 г.

ПУРБ, б.г. г: Посолство на Украйна в Република България. Сътрудничество в културно-хуманитарна сфера. <<http://www.mfa.gov.ua/bulgaria/bl/24276.htm>>, 15.11.2011 г.

ПУРБ, б.г. д: Посолство на Украйна в Република България. Фолклор.
<<http://ns.ukraine.be/bulgaria/bl/publication/content/292.htm>>, 15.11.2011 г.

Савов 2007: Савов, Николай. Паметник на украинските воини. – В: Савов, Николай. Паметник. Паметниците на Варна. Варна: Агенция Барс, 251-255.

Семерджиев 2000: Семерджиев, Ц. Глобализация – модели и интереси. – В: Българска историческа библиотека 4.

Якімова 2011: Якімова, Антоніна. Українці в Болгарії: філософія історичного буття. София.

Якімова 2011 а: Якімова, Антоніна. 9 листопада – День української писемності та мови. Про перший номер видання „Украинско слово“ в Софії. – В: Българо-украински вести. <<http://www.ukrpressbg.com/his-ukr-Ukrainsko-slovo-2011.html>>, 22.03.2012 г.

Якімова 2011 б: Якімова, Антоніна. Календар Українців в Болгарії – 2012 рік. София.

Информация за автора:

Таня Матанова – гл. ас. Институт за етнология и фолклористика с етнографски музей (ИЕФЕМ) при БАН

E-mail: tmatanova@gmail.com